

УДК 37.01:37.015.3

DOI: 10.12958/1817-3764-2023-7-51-58

Требик Ольга Сергіївна,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології та перекладу

Міжрегіональної академії управління персоналом,

м. Київ, Україна.

Folktaleolga@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4467-9193>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦЯ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ: ІНОЗЕМНА МОВА ДЛЯ ПСИХОЛОГІВ

Постановка проблеми. Зі стрімким розвитком усіх сфер життя у XXI ст. різко зросла потреба у фахівцях соціономічних спеціальностей (психологах, соціальних працівниках, педагогах, менеджерах, лікарях тощо), які спроможні вирішувати людські проблеми на різних рівнях функціонування. Водночас уміння спілкуватися (soft skills) є надзвичайно важливими для представників будь-якої професії, надто коли йдеться про роботу в команді. Фахівці соціономічних спеціальностей мають знання та навички для аналізу та прогнозування соціальних і економічних процесів, розроблення ефективних стратегій і шляхів їх утілення. Серед соціономічних спеціальностей можна виділити такі: соціологію, економіку, менеджмент, маркетинг, політологію, фінанси, психологію, соціальну роботу.

Нині, як ніколи, українська економіка потребує підтримки та розвитку, тому на підприємствах усіх рівнів необхідні кваліфіковані фахівці. Професіоналізм фахівця соціономічного профілю полягає у володінні комплексом знань, умінь і навичок із соціології, економіки, психології, політики й інших соціальних наук, а також в умінні використовувати їх для аналізу та розв'язання соціально-економічних проблем.

Окрім того, професіонал соціономічного профілю має вміти ефективно комунікувати із замовниками своїх послуг та іншими представниками соціальної сфери,

а також вміти працювати в команді та керувати нею.

Основні завдання професіонала соціономічного профілю полягають у проведенні соціологічних досліджень, аудиту, розробленні соціальних проєктів, плануванні та впровадженні програм соціального розвитку, оцінці ефективності соціальних програм.

Професіоналізм фахівця соціономічного профілю полягає у високому рівні розвитку професійної компетентності, індивідуальних якостей і властивостей особистості, що дають змогу продуктивно працювати в системі «людина – людина». Професіоналізм є невіддільним ступенем до вищої своєї якості – рівня майстерності в конкретній діяльності.

Як мінімум знання англійської мови є необхідним для психолога. Іноземна мова дозволяє знайти більше інформації, навчитися взаємодіяти з колегами з різних країн, знайти нових пацієнтів і працювати з ними віддалено.

Також знання мови є важливим для опрацювання літератури та досліджень із психології, які можуть бути написані англійською мовою.

Отже, успішна кар'єра у психології має базуватися на знанні однієї та більше іноземних мов.

Накопичена натепер спеціальна література з підготовки фахівців соціономічного профілю, на наш погляд, потребує метааналізу, упорядкування та прогнозування перспективних напрямів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз теоретичних надбань із проблеми формування фахівця-психолога з викладання іноземної мови та не тільки показав, що багато її аспектів досить плідно опрацьовуються у психолого-педагогічній літературі, а саме в публікаціях Г. Абрамової, М. Амінова, Р. Овчарової, Г. Прихожана, Л. Фрідмана й інших.

Зокрема, з'являються дослідження, присвячені різноманітним психологічним аспектам професійної діяльності та професіоналізації особистості загалом (О. Єрмолаєва, Л. Захарова, Е. Зеєр, Є. Климов та інші), професійного становлення майбутніх психологів (Г. Абрамова, І. Андрійчук, М. Бадалова, Ж. Вірна, Л. Долинська, В. Панок, Н. Пов'якель, Л. Уманець, Н. Чепелева, Н. Шевченко, Л. Шнейдер та інші).

Останні дослідження та публікації про підготовку майбутніх працівників соціономічного профілю вказують на кілька важливих аспектів.

По-перше, з'являється все більше доказів того, що підготовка повинна бути більш практичною й орієнтованою на розв'язання реальних проблем. Наприклад, деякі дослідження показують, що студенти, які отримують практичний досвід на виробництві, мають кращі результати, ніж ті, хто цього досвіду не має.

По-друге, наголошується на важливості розвитку навичок цифрової грамотності й інших компетенцій, пов'язаних із використанням технологій. Сучасні працівники соціономічного профілю повинні бути здатні знаходити та використовувати різноманітні цифрові засоби для підтримки робочого процесу.

Варто відзначити, що в наукових працях приділяють мало уваги консультативній діяльності. Важливо, що професійна підготовка майбутніх психологів до консультативної діяльності здійснюється в новій особистісно орієнтованій парадигмі. Нова парадигма вимагає актуалізації професійно важливих особистісних якостей у системі професійних навичок, які дозволяють досягати професійного успіху, самореалізації, набуття

професійної культури спілкування, професійної інтуїції.

Визначенню професійно значущих якостей практичного психолога приділено чимало уваги в науковій літературі (Г. Абрамова, М. Амінов, Р. Овчарова, Г. Прихожан, Л. Фрідман та інші). Але не досить вивченим є питання про те, якими спеціальними здібностями повинен володіти психолог, щоб успішно виконувати консультативну діяльність. Сучасна практика діяльності психологів у нашій країні виявляє недостатній рівень професійної готовності до розв'язування спеціальних завдань, зокрема й до ефективної консультативної діяльності.

Професійна підготовка майбутніх психологів розглядається в різних аспектах. Особлива увага приділяється проблемам формування в майбутніх психологів особистісної, мотиваційно-сислової підготовки до професійної діяльності. Однак питання цілеспрямованого формування готовності до консультативної діяльності майбутніх психологів на етапі опанування фаху висвітлені не досить і потребують більш детального розроблення.

Напрацювання в означеній галузі потребують також виходу на вищий рівень аналізу для виявлення лакун і перспективних дослідницьких стратегій.

Метою статті є аналіз відомих форм і організаційно-методичних умов навчання спеціалістів-психологів у фаховій літературі, зокрема щодо підготовки майбутніх психологів до виконання консультативної діяльності; аналіз навчальної програми та процесу підготовки психологів, що формує їхню готовність до професійно компетентної, духовно та соціально спрямованої діяльності в усіх сферах життя особистості; розкриття методології формування професійних якостей фахівця соціономічного профілю, а саме знання та вміння застосування іноземної мови (Баклицька та ін., 2010, с. 7)

Методологія та методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань були використані методи системно-структурного аналізу, спрямовані на вивчення й узагальнення досвіду роботи факультетів вищих навчальних

закладів, які готують практичних психологів. Описово-аналітичний і типологічний методи використано під час опрацювання спеціальної літератури з даного питання.

Виклад основного матеріалу. Викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування (для студентів-психологів)» (“English for Psychology students”) призначено для аудиторної та самостійної підготовки з англійської мови у професійному спілкуванні студентів освітнього рівня «Бакалавр», слухачів магістерських навчальних програм, аспірантів вищих навчальних закладів спеціальності психологія, викладачів, науковців і всіх, хто прагне поглибити свої знання з англійської мови. Завдання, що підбираються, орієнтовані на слухачів із рівнем володіння мовою B2 (+), відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти.

Матеріали, які підбираються викладачами, – сучасні автентичні фахові тексти для читання, відеоматеріали для тренування навичок сприйняття на слух із професійних англійських (друкованих і електронних) джерел.

Метою навчального курсу є забезпечення формування необхідних комунікативних мовленнєвих компетенцій (лінгвістичної, соціолінгвістичної та прагматичної) у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах; формування вмінь і навичок самоосвітньої діяльності; розвиток критичного та креативного мислення; удосконалення навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; розвиток навичок одержування новітньої фахової інформації через іноземні джерела й опанування засобів її опрацювання; мотивація та розвиток позитивного ставлення до вивчення іноземної мови.

Студентам надаються різноманітні вправи, які допомагають розширити активний і пасивний словниковий запас. Наприклад, такі завдання, як знайти синоніми, пояснити значення слів із контексту чи знайти слово до запропонованих дефініцій. Значна увага

приділяється роботі з ідіомами, фразовими дієсловами. Слова, які опрацьовуються та на які потрібно звернути увагу та вивчити, подаються після кожного уроку. Опрацювання граматичного матеріалу подано з контексту. Багато вправ посібника спрямовано на розвиток навичок говоріння: рольові ігри, дискусії, висловлення особистої думки щодо проблеми чи ситуації.

Велика увага в опануванні дисципліни приділяється розвитку навичок слухання. Студентам пропонується перегляд відеофільмів з інтернет-ресурсів (www.youtube.com; <https://www.ted.com>). Ці сайти надають можливість вільного доступу до викладених матеріалів. Авторка розробила завдання до фільмів за тематикою програми. Відео можуть використовуватися під час аудиторної роботи чи бути запропоновані викладачем як домашнє завдання.

Усе це дозволяє значно підвищити рівень підготовки фахівців, що є актуальним завданням навчального процесу сьогодні. Навчальний курс допоможе студентам здійснити перехід від вивчення англійської мови як навчальної дисципліни до її практичного використання.

Саморозвиток людини передбачає здатність живого організму змінювати свою поведінку та психіку під впливом зовнішніх чинників і внутрішніх умов залежно від результатів власної діяльності.

У процесі саморозвитку на ґрунті професіоналізму через стратегії співробітництва формується відповідальність перед: собою (за власне майбутнє, за себе), близькими людьми, мікросоціумом, мезосоціумом, макросоціумом. Відповідальність програмує вчинки.

Навчальні програми створюють відповідно до уявлень про навчальні принципи, форми, методи та засоби. Ясна річ, ці уявлення змінюються із плином часу та появою нових потреб в контексті чергової культурно-історичної епохи. У пошуках спільного знаменника тих змін, що впливають на принципи, форми, методи, засоби навчання, зокрема соціономічного профілю, приходимо до актуальних проблем, що їх нині переживає Україна та весь

світ, як-от: українська євроінтеграція, російська інвазія в Україну, пандемії, цифровізація світової економіки, утвердження прагматичних цінностей, глобалізація та глокалізація тощо. Спостерігаємо інтенсифікацію процесів інтеграції та диференціації, притаманних здавна розвитку життя на Землі.

«Найважливішу роль у сучасній професійній підготовці майбутніх психологів, – твердять фахівці, – відіграють інтеграційні тенденції, що протікають вельми бурхливо, розповсюджуючись на всі ланки професійної освіти» (Попович, 2018, с. 124). Це очевидно, якщо пригадати, які принципи навчання нині найчастіше згадують: міцний зв'язок із практикою (життям), єдність науково-дослідної та навчальної діяльності, міждисциплінарні зв'язки, розвиток творчих здібностей, критичного мислення, перехід від освіти до самоосвіти, неперервність процесу навчання тощо. Зміна акцентів у дидактичних принципах закономірно веде за собою перегляд форм навчання: усе частіше зазнає критики та трансформацій традиційний жанр лекції, діалог бере гору над монологом, висловлюються пропозиції про збільшення кількості практичних занять. На думку І. Поповича, «під час підготовки фахівців соціономічного профілю, не досить уваги приділяється практичним заняттям. Ідеться про те, що ця організаційна форма навчання не досить відображена в навчальних планах. Практичні заняття передбачають активну участь у них студентів і сприяють формуванню вмінь самостійної роботи. Практичні заняття з дисциплін гуманітарного циклу не тільки сприяють розвитку аналітичного мислення, системного, а й формують проблемно-пошуковий, розвивальний і творчий типи мислення» (Попович, 2012, с. 128). У пропонованих формах занять яскраво проявляється їхня інтерактивна сутність: розгорнута бесіда, доповідь, обговорення рефератів і творчих робіт студентів, дискусія, вирішення складних творчих завдань, мозковий штурм, конференції, круглі столи тощо.

Окреме місце в навчальних програмах посідає самостійна робота здобувачів освіти.

І попри те, що фахівці визнають її важливість, в освітньому процесі, треба відверто визнати, вона відіграє вельми незначну роль. Звісно, для її посилення викладачі мусять створювати методичні вказівки й інструкції, застосувати засоби контролю, але ще більш істотною є мотивація студентів, що формується не лише у стінах навчального закладу та залежить не лише від викладачів.

Традиційно в середній і вищій школі використовують словесні (розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж) і наочні (ілюстрація, демонстрація) методи навчання. Проте більш специфічними для вищої школи варто визнати моделювання, експеримент, самостійне дослідження. Усе частіше впродовж останніх двадцяти – тридцяти років в Україні говорять (на жаль, рідко впроваджують) про застосування кейс-методу, що пропонує здобувачам освіти замислитись над реальними життєвими проблемами, які можна розв'язати на перетині різноманітних навчальних дисциплін із використанням різноманітних методів і прийомів.

Те саме співвідношення традиційного та новітнього бачимо в засобах навчання. Ідеться про роздатковий матеріал, схеми та таблиці, роботу з підручниками, посібниками та документами, а також мультимедійні засоби, навчальні застосунки, спеціалізоване програмне забезпечення. Безперечно, успішна робота викладача залежить від володіння всім багатством цих засобів і доречного їх застосування.

Однією з найцікавіших, на нашу думку, форм занять у процесі підготовки фахівців соціономічного профілю є соціально-психологічний інтерактивний театр. Про це детально йдеться в колективній монографії «Концептуально-технологічна модель підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери». «Соціально-психологічний інтерактивний театр – це інтерактивна методика, що передбачає включення в події вистави глядачів, які цю виставу дивляться (*interaction* – взаємодія). У процесі інтерактивної вистави глядачі повинні виконувати певні дії, як-от: голосувати, давати відповіді на поставлені запитання, виконувати якісь ролі в окремих

сценах тощо» (Размолодчикова, 2022, с. 136). Сценарії таких вистав стосуються випадків із реального життя (театральна техніка вербатім, документальна п'єса). Окрім пізнавальної та комунікативної, такого роду заняття може виконувати профілактичну, корекційну, терапевтичну функції. Соціально-психологічний театр дозволяє глядачеві брати участь у творенні власного майбутнього, робити усвідомлений вибір і, по суті, є формою соціальної терапії. Він сприяє формуванню комунікабельності (зокрема, спілкування іноземними мовами), проактивності, толерантності, допомагає долати сором'язливість і підвищувати самооцінку. Після закінчення театральної вистави передбачено можливість обміну враженнями й обговорення порушених у сюжеті проблем. Отже, «інтерактивний соціально-психологічний театр – це засіб привернути увагу до проблеми й активізувати ресурси для її вирішення. У виставах інтерактивного соціально-психологічного театру навчання відбувається неопосередкованим пізнанням соціальних відносин і подій, які виходять за межі реальної практики осіб, залучених до цієї діяльності. Воно засноване на дослідженні, пізнанні та розумінні людських відносин, ситуацій із внутрішнього життя людей у минулому та сьогоденні, реальних і створених фантазією» (Размолодчикова, 2022, с. 147).

Теорія та практика драматичного виховання вперше з'явилися у 20-х рр. ХХ ст. у США, а після Другої світової війни і в Західній Європі. Передбачалось, що драматичні види роботи в діяльності шкіл посядуть місце поряд із музичною, образотворчою та літературною освітою. Натепер елементи соціально-психологічного інтерактивного театру можна використовувати в навчальних програмах дисциплін гуманітарного та соціального профілю, але особливо вони надаються для проведення групової консультативної роботи, наприклад у консультуванні проблемних сімей.

Неважко помітити, що більшість публікацій, у яких осмислюється освітній процес в Україні, присвячено нині компетентнісному підходу. У класичній тріаді

«знання – уміння – навички» наголос зміщується до третього компонента, причому це якраз ті навички, які зумовлені поточною кон'юнктурою та допомагають досягнути успіху. Усі ті компетентності, що названі на Всесвітньому економічному форумі в Давосі 2020 р., стосуються також і соціально-психологічної роботи, а саме: уміння вирішувати складні завдання, критичне мислення, креативність, навички співробітництва, емоційний інтелект, клієнтоорієнтованість, уміння вести переговори, когнітивна гнучкість, а також лідерство, адаптивність, комунікабельність, соціальна проактивність. Очевидно, що навчальні програми мусять реагувати на кон'юнктуру ринку запровадженням нових тем, методів оцінки, перерозподілом годин на теоретичну та практичну роботу тощо.

Однією з найважливіших компетенцій для майбутніх психологів, що вивчають іноземну мову, безперечно, мусить бути міжкультурна. Отже, навчальні курси потребують тем із міжкультурної комунікації. Адже відомо, що повноцінно вивчати іноземну мову неможливо без засвоєння іноземної комунікативної культури, яка унікальна. Можна наводити безліч прикладів із розряду курйозів, непорозумінь у спілкуванні між іноземцями, що підтверджують цю думку. Чимало їх знаходимо в посібнику В. Манакіна «Мова і міжкультурна комунікація». Скажімо, у західноєвропейській психології вважається невічливим мовчання у присутності незнайомих людей. Поширеними стали приклади гіпонімії щодо назв снігу в ескімоській мові, піску та верблюда – в арабській, рису – у китайській і японській мовах, руху по воді – в англійській. І навпаки, диференційовані у слов'ян дієслова *іхати* і *йти* в англійській мові мають один відповідник як для людини, так і для наземного транспорту – *to go*. Чхаючи, українці й інші слов'яни кажуть: «Будьте здорові!», натомість англійці благословляють: «Bless you!». Для більшості європейців баран – символ упертості та дурості, а китайці так називають лагідну й добру людину. Старий анекдот розповідає про українця, який не зміг купити картоплі на узбецькому базарі, бо

йому постійно відповідали «нема», що означає узбецькою «що?»).

Л. Ребуха й О. Рудакевич стверджують, що структура міжкультурної компетентності містить три компоненти: знання мови та культури інших народів, особистісне позитивне ставлення до чужої культури, комунікативну поведінку, відповідну до здобутих знань і вмінь. До основних чинників, які впливають на формування цієї освітньої компетентності, дослідники відносять: усвідомлення рівнозначності всіх світових культур, осмислення сутності культурної дистанції, значущість культурно-освітніх стандартів, міжкультурний досвід (Ребуха, Рудакевич, 2019, с. 155).

На нашу думку, чи не найважливішим чинником формування міжкультурної компетентності є особистий досвід міжкультурної взаємодії. Без нього всі інші чинники будуть необхідними, але недостатніми. Адже нині йдеться, за Майклом Полані, про імпліцитне (тихе, особистісне) знання, що неможливо розповісти, лише здобути шляхом тренувань, занурення в чужу культуру. Його сутність М. Полані означив фразою: “We know more than we can tell”. Дистанційне навчання тут нічим не зарадить. Отже, опанування міжкультурної компетентності буде неповноцінним без спілкування з носієм мови та закордонного стажування, що ставить перед закладом освіти завдання налагоджувати міжнародні зв'язки для обміну студентами.

«Аналіз наукових студій свідчить, – пише Оксана Пришляк, – що для науковців з різних частин світу спільною є позиція щодо необхідності цілеспрямованого формування міжкультурної компетентності, що має стати обов'язковою складовою частиною професійної підготовки фахівців будь-якого напрямку в сучасному світі. Цілеспрямоване формування міжкультурної компетентності має стати важливою програмою професійної підготовки фахівців соціономічних професій в Україні, їхньої успішної діяльності в міжкультурному середовищі, однією із заповнених гуманізації системи суспільних відносин та інтеграції України у Європейський Союз» (Пришляк, 2021, с. 278).

Розвиток критичного мислення вже не одне десятиліття є одним із трендів педагогічної науки в Україні. Навички критичного мислення виявилися затребуваними будь-якою професією та навчальною дисципліною, у повсякденному спілкуванні і поготів. Для розвитку цієї компетентності видається слушним запровадження теми про когнітивні упередження до навчальних програм з іноземної мови (за професійним спрямуванням). Когнітивні упередження – це ілюзії мислення, помилки, ірраціональні відхилення в судженнях, зумовлені недосконалістю людської природи, прагненням швидко ухвалювати рішення з огляду на стереотипи сприйняття та поведінки в суспільстві. Проте іноді когнітивні помилки за деяких обставин можуть бути ефективними, адаптивними та корисними. Цей термін був запроваджений ізраїльськими психологами А. Тверські та Д. Канеманом у 1972 р. Їхні дослідження започаткували новий науковий напрям – поведінкову економіку. У професійному спілкуванні знання когнітивних упереджень дозволяє співрозмовникам краще розуміти один одного та себе самих, уникати помилкових суджень і рішень. Наприклад, поширена фундаментальна помилка атрибуції, помилкова тенденція віддавати перевагу поясненням, заснованим на особистих якостях інших людей, занижуючи роль тиску обставин чи свідомої гри. Не менш поширеним є упереджений погляд у минуле, коли події здаються більш передбачуваними, ніж вони були насправді. Із власного досвіду ми знайомі з когнітивним упередженням пам'яті під назвою Google-ефект, коли засвоєне з інтернету швидше забувається, ніж прочитане у книзі. Цей аналітичний інструмент, безумовно, стане у пригоді не лише майбутнім психологам, під час спілкування з іноземцями він не менш важливий, ніж міжкультурна компетентність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, навчальні програми з іноземних мов (за професійним спрямуванням) потребують перегляду й удосконалення відповідно до сучасних принципів навчання, як-от: зв'язок із практичною діяльністю та

повсякденним життям, інтерактивність, цифровізація, неперервне навчання та самоосвіта тощо. Для формування ключових компетенцій сучасності потребують змін традиційні форми, засоби, методи навчання фахівців соціономічного профілю. Ідеться про збільшення кількості практичних занять, зміцнення міжнародних зв'язків, подальше застосування

кейс-методу та засобів соціально-психологічного інтерактивного театру, запровадження нових тем із міжкультурної комунікації та когнітивних упереджень. Перспективним вважаємо пошук в освітньому процесі, зокрема в навчальних програмах, оптимального співвідношення між традиційними (класичними) та новими підходами.

Література

1. Попович І. Психолого-педагогічний аспект професійної підготовки фахівців соціономічного профілю. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 5. С. 124–129.
2. Размолодчикова І. Соціально-психологічний театр для студентів як інноваційна методика професійної підготовки. *Концептуально-технологічна модель підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери* : колективна монографія. Кривий Ріг : КДПУ, 2022. С. 132–170.
3. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація : навчальний посібник. Київ : Академія, 2012. 288 с.
4. Ребуха Л., Рудакевич О. Структура формування міжкультурної компетентності у фахівців соціономічних професій: соціально-педагогічний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. «Педагогічні науки: реалії та перспективи»*. 2019. Вип. 72. Т. 2. С. 153–157. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.33>.
5. Пришляк О. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний аспект : монографія. Тернопіль, 2021. 556 с.

References

1. Popovych, I. S. (2018). Psykholoho-pedahohichnyi aspekt profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv sotsionomichnoho profilu [Psychological-pedagogical aspect of professional training of specialists in the socioeconomic profile]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*, 5, 124–129 [in Ukrainian].
2. Razmolodchikova, I. (2022). Sotsialno-psykholohichnyi teatr dlia studentiv yak innovatsiina metodyka profesiinoi pidhotovky [Socio-psychological theater for students as an innovative method of professional training]. *Kontseptualno-tekhnologichna model pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sotsialno-pedahohichnoi sfery – Conceptual and technological model of training of future specialists in the socio-pedagogical sphere*. (pp. 132–170). Kryvyi Rih: KDPU [in Ukrainian].
3. Manakin, V. M. (2012). Mova i mizhkulturna komunikatsiia [Language and intercultural communication]. Kyiv: Akademiia [in Ukrainian].
4. Rebukha, L. Z., & Rudakevych, O. M. (2019). Struktura formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti u fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii: sotsialno-pedahohichnyi aspekt [The structure of the formation of intercultural competence among specialists in socio-economic professions: socio-pedagogical aspect]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriiia 5. "Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy" – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanova. Series 5. "Pedagogical sciences: realities and prospects"*, 72, 2, 153–157. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.33> [in Ukrainian].
5. Pryshliak, O. Iu. (2021). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii: teoretychnyi aspekt [Formation of intercultural competence of future specialists in socio-economic professions: theoretical aspect]. Ternopil [in Ukrainian].

Требик О. С. Професійна підготовка фахівця соціономічного профілю: іноземна мова для психологів

У статті аналізується зміст навчальних програм з англійської мови для психологів на предмет відповідності сучасним реаліям освітнього процесу та запитам постмодерного суспільства. Метою дослідження є аналіз відомих форм і організаційно-методичних умов навчання спеціалістів-психологів у фаховій літературі, зокрема щодо підготовки майбутніх психологів до виконання консультативної діяльності. Для цього застосовано метод системно-структурного аналізу, описово-аналітичний і типологічний методи. Стверджується, що сучасні навчальні програми, як ніколи, являють собою поле поєднання, співпраці та суперечностей між традиційними та новітніми принципами, формами, методами, засобами навчання. З огляду на процеси

евроінтеграції в Україні визнається потреба кардинального оновлення навчальних програм, підходів і методик у сенсі зв'язку із практичною діяльністю та повсякденним життям, згідно із принципами інтерактивності, цифровізації, неперервного навчання та самоосвіти тощо. Для формування ключових компетенцій сучасності потребують змін традиційні форми, засоби, методи навчання фахівців соціономічного профілю. Ідеться про збільшення кількості практичних занять, зміцнення міжнародних зв'язків, подальше активне застосування мультимедійних навчальних матеріалів, кейс-методу та засобів соціально-психологічного інтерактивного театру, запровадження нових тем із міжкультурної комунікації та когнітивних упереджень. Наголошено на увиразненні форм самостійної роботи студентів та зміцненні міжнародних зв'язків. Однак відкритим залишається питання пошуку в освітньому процесі, зокрема в навчальних програмах, оптимального співвідношення між традиційними (класичними) та новими підходами.

Ключові слова: навчальна програма, соціономічні професії, міжкультурна компетентність, соціально-психологічний інтерактивний театр, когнітивні упередження, педагогічні новації.

Trebyk O. S. Professional training of a specialist in the socio-economic profile: a foreign language for psychologists

The article analyzes the content of educational programs in English for psychologists for compliance with the modern realities of the educational process and the demands of postmodern society. The purpose of this study is to analyze the known forms and organizational and methodological conditions of training psychologists in the professional literature, in particular, regarding the training of future psychologists to solve consulting activities. For this, the method of system-structural analysis, descriptive-analytical and typological methods are applied. It is claimed that modern educational programs are more than ever a field of combination, cooperation and contradictions between traditional and modern principles, forms, methods, means of education. Given the processes of European integration in Ukraine, the need for a radical update of educational programs, approaches and methods in the sense of connection with practical activities and everyday life, in accordance with the principles of interactivity, digitalization, continuous learning and self-education, etc. is recognized. In order to form the key competencies of the modern age, traditional forms, means, and methods of training specialists in the socio-economic profile need to be changed. It is about increasing the number of practical classes, strengthening international ties, further active use of multimedia educational materials, case method and means of socio-psychological interactive theater, introduction of new topics on intercultural communication and cognitive biases. Emphasis is placed on the expression of forms of independent work of students and strengthening of international ties. However, the question of finding the optimal balance between traditional (classical) and new approaches in the educational process, in particular in curricula, remains open.

Key words: cognitive biases, curriculum, intercultural competence, socio-economic professions, socio-psychological interactive theater, pedagogical innovations.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

